

1918 - 1938

• november 1918: Duitse nederlaag in Eerste Wereldoorlog leidt tot Verdrag van Versailles: Engeland en Frankrijk leggen zware straffen op.

• januari 1933: Adolf Hitler wordt Duits kanselier, schendt het Verdrag van Versailles door herbewapening en dienstplicht.

• maart 1936: Hitler stuurt troepen naar het Rijnland, wat in het Verdrag van Versailles verboden was.

• maart 1938: Inval in Oostenrijk; dit wordt ingelijfd in het Grote Duitse Rijk.

1938 - 1940

• oktober 1938: Hitler bezet Sudetenland, een Duitssprekend deel van Tsjecho-Slowakije, belooft Engeland dat dit zijn laatste Europese uitbreiding is.

• maart 1939: Hitler annexeert de rest van Tsjecho-Slowakije.

• augustus 1939: Niet-aanvalsverdrag met Rusland, zodat Hitler ongehinderd Polen kan binnenvallen. Verdrag bevat geheime afspraak over verdeling van Polen tussen Duitsland en Rusland.

• september 1939: Engeland en Frankrijk verklaren Duitsland de oorlog na Duitse inval in Polen.

• april-mei 1940: Duitsland overtuigt Denemarken, Noorwegen, Nederland, Luxemburg, België; valt Frankrijk binnen.

• mei 1940: Winston Churchill wordt premier van Engeland.

1941 - 1942

• juni 1941: Operatie Barbarossa – inval in de Sovjet-Unie. Enorme aantallen Russische krijgsgevangenen.

• december 1941: Japanse vliegtuigen bombarderen de Amerikaanse vloot bij Pearl Harbor, Hawaï. Amerika verklaart Japan de oorlog. Duitsland verklaart Amerika de oorlog.

• januari 1942: Eerste Amerikaanse soldaten in Engeland.

• juni 1942: Grote Japanse nederlaag in de slag om Midway in de Stille Oceaan.

• augustus 1942: aanval van Canadese para's bij Dieppe, Noord-Frankrijk, mislukt.

1942 - 1943

• oktober 1942: Grote Engelse overwinning op Duitsers bij El Alamein, Noord-Afrika.

• februari 1943: Overgave van het Duitse Zesde Leger bij Stalingrad, Rusland.

• mei 1943: Slag om de Atlantische Oceaan door geallieerden gewonnen. Duitse onderzeeërs teruggetrokken na grote verliezen.

• juni 1943: Geallieerden beginnen Duitsland dag en nacht te bombarderen.

• september 1943: Engelse en Amerikaanse troepen landen in Italië. Duitsers vallen vanuit noorden Italië binnen.

1943 - 1944

• november 1943: de Grote Drie – Stalin, Roosevelt en Churchill – bepalen in Teheran plaats en datum voor D-day.

• januari 1944: Legerkampen in Zuid-Engeland als voorbereiding op D-day.

• juni 1944: Invasie van Europa begint op de stranden van Normandië, Noord-Frankrijk.

• juli 1944: Geallieerden veroveren Caen en Cherbourg en trekken op. Mislukte moordaanslag door generaals op Hitler.

• augustus 1944: Bevrijding van Parijs door Franse troepen onder generaal De Gaulle.

• december 1944: Laatste Duitse aanval – Ardennenoffensief.

1945 - 1948

• februari 1945: Na Engels bombardement is Dresden bijna helemaal verwoest.

• april 1945: Russische tanks in Berlijn; zelfmoord van Hitler.

• mei 1945: onvoorwaardelijke overgave van Duitsland aan de geallieerden.

• juli 1945: Berlijn opgedeeld in Russische en Westerse zone.

• augustus 1945: Amerikaanse atoombommen op Japanse steden Hiroshima en Nagasaki maken einde aan Tweede Wereldoorlog.

• juni 1948: Russen proberen Amerikanen, Engelsen en Fransen uit West-Berlijn te verdrijven met een blokkade. Via luchtbrug worden mensen en voorraden aangevoerd. Russen riskeren geen oorlog met het Westen.

1949 - 1961

• april 1949: Oprichting NAVO (Noord-Atlantische Verdrags Organisatie). West-Europese landen gaan militair bondgenootschap met Amerika aan voor onderlinge militaire steun bij eventuele aanval.

• mei-oktober 1949: Russische deel van Duitsland wordt Duitse Democratische Republiek Oost-Duitsland, de Amerikaanse, Engelse en Franse delen vormen West-Duitsland.

• mei 1955: Oprichting Warschaupact, aantal Oost-Europese landen gaat bondgenootschap aan met Sovjet-Unie voor militaire steun bij eventuele aanval NAVO.

• maart 1959: Verdrag van Rome, ontstaan Europese Economische Gemeenschap, later EU.

• augustus 1961: Bouw Berlijnse Muur om vertrek uit communistisch Oost-Berlijn te voorkomen.

1962 - 1994

• maart 1985: Michael Gorbatsjov president Sovjet-Unie, grote hervormingen.

• 1989: Val van de Berlijnse Muur nadat Gorbatsjov verklaart dat Rusland militair niet zal ingrijpen in Oost-Europa. Fluwelen Revolutie in Tsjecho-Slowakije, revolutie in Roemenië, communistische regeringen omvergeworpen. Einde van de Koude Oorlog.

• 1990: Duitse hereniging na val communistische regering in Oost-Duitsland. Sovjet-Unie valt uiteen.

• 1992: Verdrag van Maastricht, gemeenschappelijke buitenlandse en veiligheidsbeleid voor alle leden van de Europese Unie.

• juni 1994: Veteranen bij 50ste herdenking van de landing in Normandië.

1918 - 1938

1938 - 1940

1941 - 1942

1942 - 1943

1943 - 1944

1945 - 1948

1949 - 1961

1962 - 1994

amfibievoertuig Een militair vervoermiddel dat in water en op land gebruikt wordt. De landingsvaartuigen op D-day waren amfibisch.

artillerie Zware, grote kanonnen voor oorlogsvoering te land.

As De bondgenoten van nazi-Duitsland en Italië in de Tweede Wereldoorlog.

atoombom Een bom die zijn verwoestende werking ontleent aan kernsplijting. De Tweede Wereldoorlog eindigde in de Stille Oceaan doordat atoombommen gegooid werden op de Japanse steden Hiroshima (6 augustus 1945) en Nagasaki (9 augustus 1945).

Berlijnse Muur Een muur die in 1961 werd opgericht tussen het door de Russen bestuurde deel, Oost-Berlijn, en het westen van de stad, door Amerika, Engeland en Frankrijk bestuurd. Werd in 1989 door de inwoners van Berlijn omvergehaald nadat de Russische president Michael Gorbatsjov had aangegeven dat Rusland niet langer in Oost-Europa tussenbeide zou komen.

Blitz Bombardementen van de Luftwaffe in de Tweede Wereldoorlog op Engelse steden, vooral Londen.

Bodyguard Codenaam voor de geallieerde operatie om de Duitsers te laten denken dat er in zuidoost-Engeland een groot leger werd verzameld voor een invasie bij Calais in Frankrijk.

bolwerk Een goed verdedigde plaats.

bufferstaat Een klein land tussen grote buurlanden. Dient om vijandelijkheden tussen de grote landen te voorkomen.

communisme Een politiek systeem dat ervan uitgaat dat de arbeiders alle productiemiddelen bezitten en alle bezit openbaar eigendom is.

DD's Duplex Drives. Deze speciale tanks van de geallieerden reden vanuit amfibielandingsvaartuigen door het water.

D-day Codenaam voor het begin van Operatie Overlord, de geallieerde invasie van het door Duitsland bezette Europa. Oorspronkelijk 5 juni 1944, maar door slecht weer werd het 6 juni.

dictatuur Een staat waarbij alle macht in de handen van één persoon berust, de dictator.

Enigma De Duitse coderingsmachine voor militaire codes in de Tweede Wereldoorlog. In 1942 werd de code in het geheim door de Engelsen gekraakt.

Europese Unie Een economisch en politiek samenwerkingsverband van Europese landen, in 1957 opgericht, in de hoop dat vrije onderlinge handel en een gemeenschappelijke identiteit een volgende Europese oorlog zouden voorkomen.

fascisme Een extreem-nationalistisch, autoritair politiek systeem, tegenstander van communisme en democratie, meestal vergezeld van verering voor een charismatische leider en het onwettig onderdrukken van politieke tegenstanders.

flank De linker- of rechterkant van een legermacht.

Frans Verzet Een ondergrondse beweging van mannen en vrouwen die in het geheim in het door de Duitsers bezette Frankrijk sabotage en verzet pleegden.

front Militaire benaming voor de voorste gevechtstroepen of de voorste positie van het leger.

Funnies Speciale geallieerde tanks die bij de landing door water konden rijden. Een type had aan de voorkant een draaiende trommel met stalen kettingen eraan, om verborgen mijnen tot ontploffing te brengen.

Geallieerden De landen die in de Tweede Wereldoorlog vochten tegen nazi-Duitsland, Japan en hun aanhangers.

GI Benaming voor soldaten in het Amerikaanse leger.

Gold Codenaam voor een door de Engelsen op D-day veroverd Normandisch strand. De Duitse verdediging was niet uitgeschakeld, waardoor de aanval veel slachtoffers kostte.

H-uur Codenaam voor het tijdstip waarop D-day begon: 6 uur 's ochtends.

Juno Codenaam voor een door de Canadezen op D-day veroverd Normandisch strand. Veel slachtoffers als gevolg van in het zand geplaatste stalen pijpen met mijnen.

landmijn Drukgevoelige bom die net onder het oppervlak wordt begraven.

Luftwaffe Duitse luchtmacht tijdens de oorlog.

Marshallplan Een Amerikaans plan om door financiële steun Europa na de oorlog te helpen.

Mulberry Soort drijvend platform vanuit Engeland overgesleept om het lossen van geallieerde voorraden in Normandië gemakkelijker te maken.

NAVO Noord-Atlantische Verdrags Organisatie. West-Europese landen sloten in april 1949 een militair bondgenootschap met Amerika om elkaar bij een eventuele aanval militair te steunen.

nazisme Een Duitse vorm van fascisme: het Duitse ras was superieur; joden werden vervolgd.

Omaha Codenaam voor een door de Amerikanen op D-day veroverd Normandisch strand. Werd bijna een ramp toen troepen ontvangen werden met zwaar machinegeweevuur en het strand versperd werd door kapotte en achtergelaten uitrusting.

Overlord Codenaam voor de geallieerde invasie van Europa.

para's Militairen die met parachutes vanuit vliegtuigen sprongen. Para's moesten op D-day achter de vijandelijke linies strategisch belangrijke wegen en bruggen veroveren.

RAF Royal Air Force, de Engelse luchtmacht.

Sovjet-Unie Bestond uit de onderdelen van het Russische rijk na de Russische Revolutie, oktober 1917. Ook wel Rusland genoemd. De Sovjet-Unie viel in 1991 uiteen.

Sword Codenaam voor een door de Engelsen op D-day veroverd Normandisch strand. Na een succesvolle landing werd een Duits bolwerk meer dan een kilometer het binnenland in veroverd.

Teheran Conferentie van de geallieerde leiders - Stalin, Roosevelt en Churchill - in Teheran, Iran, in november 1943. Hier werden plaats en tijd van D-day vastgesteld.

U-boot Duitse onderzeeër in de Tweede Wereldoorlog.

Utah Codenaam voor een door de Amerikanen op D-day veroverd Normandisch strand. Het meest westelijk gelegen strand, met de minste tegenstand en minste slachtoffers.

Vriendelijke invasie Benaming voor de komst van twee miljoen Amerikaanse en Canadese militairen naar Engeland in de maanden voor de invasie in Normandië in juni 1944.

vrije markt Een economie waarin prijzen en lonen worden bepaald door concurrentie en vraag.

Warschaupact Verdrag in mei 1955 waarbij bepaalde Oost-Europese landen een bondgenootschap sloten met de Sovjet-Unie om elkaar bij een aanval door de NAVO militair te steunen.

Generaal Eisenhower, bevelhebber van de Amerikaanse troepen.

Op de ochtend van 6 juni 1944 stak een invasievloot het Kanaal over. Vanuit havens aan de zuidkust van Engeland brachten 4000 schepen ruim 200.000 soldaten over een sombere grijze zee. De schepen waren die nacht in het donker vertrokken. Geen van de soldaten of officieren wist waar ze heen gingen. Ze wisten alleen dat deze dag D-day genoemd werd.

Europa leefde in angst sinds in Duitsland Hitlers nazi-partij aan de macht kwam, in de jaren 30 van de vorige eeuw. Toen Duitsland zich bewapende en het Rijnland binnenviel en daarna Oostenrijk en Tsjechoslowakije, keek de wereld angstig toe, maar toen de nazi's Polen binnenvielen, verklaarden Engeland en Frankrijk Duitsland de oorlog. Dat was het begin van de Tweede Wereldoorlog.

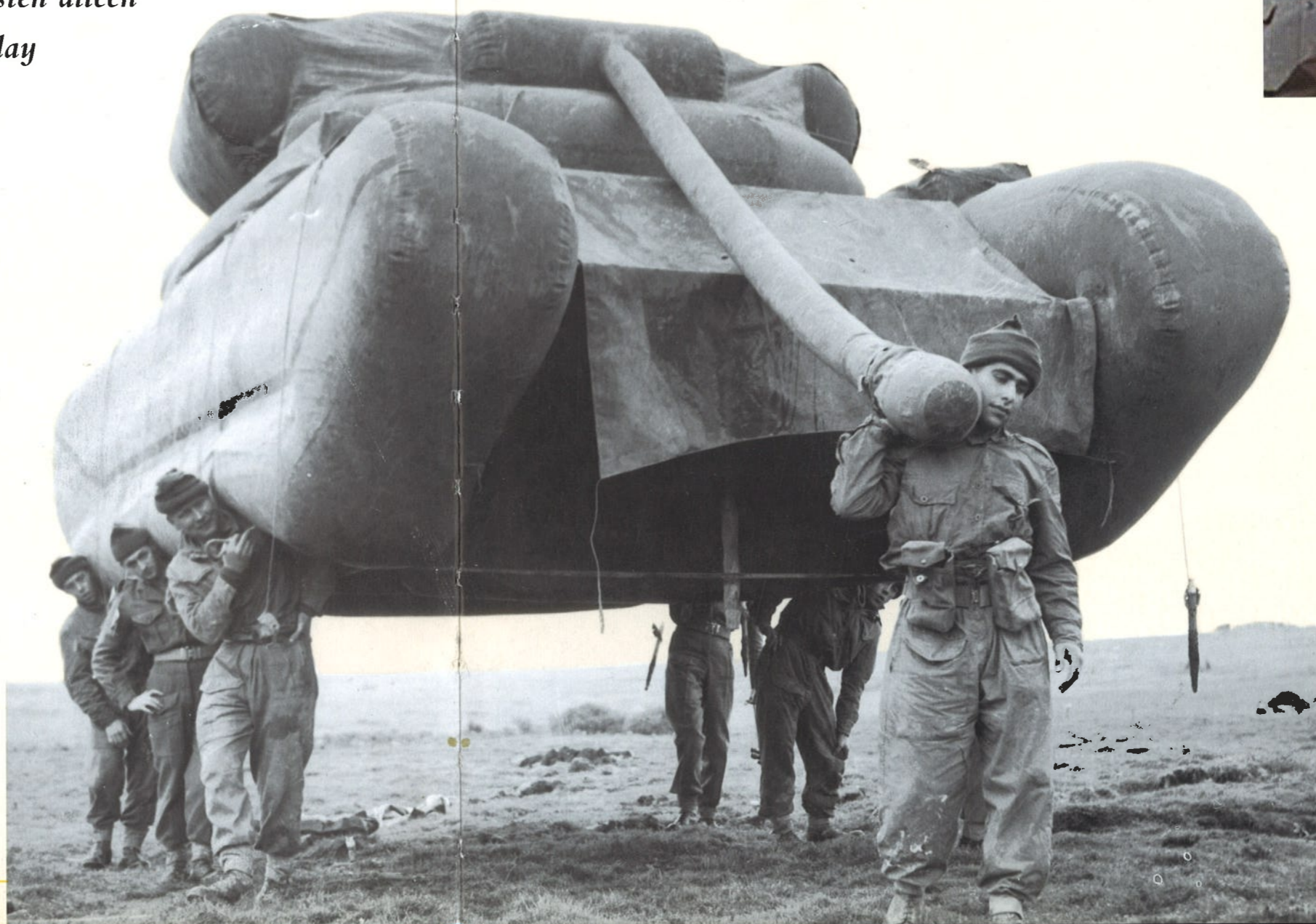
Bij gevechten van man tegen man werden gemene wapens gebruikt.

In het begin van de oorlog leken Hitlers troepen onoverwinnelijk. Maar in 1941 bombardeerde Japan Pearl Harbor en raakten de Verenigde Staten bij de oorlog betrokken. Op dat moment hadden de geallieerde strijdkrachten wel een aantal overwinningen behaald, maar Hitlers troepen waren nog in een groot deel van

Europa de baas. De grote invasie over zee van Frankrijk, D-day, legde de basis voor de bevrijding van het bezette Europa. De geallieerden veroverden West-Europa, versloegen het machtige Duitse leger en maakten een einde aan de Tweede Wereldoorlog.

Hitlers weigering troepen terug te trekken hielp de geallieerden.

Soldaten vervoeren een tank van rubber, om de Duitsers te laten denken dat in Zuid-Engeland troepen verzameld werden voor een invasie bij Calais.

Duizenden soldaten die op D-day sneuvelden, liggen op dit oorlogskerkhof in Normandië begraven.

Zodra het schip de haven uit was, opende de dienstdoende officier een verzegelde envelop met de gedetailleerde instructies en kaarten om het doel te bereiken. Eindelijk wisten ze hun bestemming. Ze zouden landen op de stranden van Normandië, aan de noordkust van Frankrijk. Het was een indrukwekkende vloot. Afgezien van de troepenschepen stonden meer dan duizend oor-

logsschepen en duizenden jagers en bommenwerpers klaar om de troepenschepen van de invasiemacht te beschermen tegen de ongetwijfeld sterke tegenstand die ze zouden ont-

De Duitse veldmaarschalk Rommel was machteloos tegen de geallieerde invasie.

moeten. Bommenwerpers hadden al Duitse stellingen aangevallen en 20.000 soldaten waren met parachutes geland om de belangrijkste wegen en bruggen in Normandië in handen te krijgen. Elke geallieerde soldaat wist dat zelfs met al deze schepen en vliegtuigen het een bloedig gevecht zou worden om de Normandische stranden. Het Duitse leger was zich al vier jaar aan het beschermen tegen een invasie. De Duitsers wisten dat er een invasie kwam, maar niet waar of wanneer. Beide kanten betaalden een hoge prijs voor D-day. Meer dan 2500 geallieerde soldaten sneuvelden en bijna 9000 raakten gewond. Hun offer bracht het einde van de Tweede Wereldoorlog dichterbij. Het succes van D-day bepaalde het Europa dat we nu kennen. Maar de soldaten die op 6 juni 1944 op de landing wachtten, dachten nauwelijks

aan de toekomst van Europa. Naarmate het oorlogsgeluid dichterbij kwam, vroegen ze zich alleen af of ze aan het einde van de dag nog zouden leven.

60 jaar later is Europa veel veiliger geworden en ligt Duitsland vredig midden in Europa. Zowel Frankrijk als Duitsland gebruikt nu

de euro en er zijn zelfs plannen voor een Europees leger. Elk jaar komen mensen uit heel Europa bijeen om diegenen te herdenken die al die jaren geleden hun leven gegeven hebben voor onze vrijheid.

Tegenwoordig is Duitsland een belangrijke factor in Europa en het Europees Parlement (boven) en voorstander van de gemeenschappelijke munt, de euro.

De Engelse premier Winston Churchill was in de Tweede Wereldoorlog een bron van inspiratie.